

דעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גיליון מס': 358 פרשת: יתרו שבת קודש כ"ד שבת תשפ"א (6 בפברואר 2021 למנינים)

תל-אביב	16:58	17:57	ציאה	ר"ת
ירושלים	*16:42	17:55		
חיפה	16:46	17:55		
באר שבע	17:00	17:58		

*לנוהגים 40 דק' 16:22

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

אמונה שלימה מאה אחוז כיצד

ושלמות באמונה בעומק יותר, זה כאשר לא מצפה לקבל מה' יתברך כלום, כלומר - לבקש - להתפלל - להתחנן - ולעשות מצוות וללמוד בהתמדה, ולהיות עובד ה' יתברך באמת. אבל השלמות באמונה, גם בסוף כשיגיע זמנו למות, עד הרגע האחרון הוא לא מתלונן ולא מתבכיין, לא דכאון ולא עצבות ח"ו, ולא כלום, כי ה' יתברך גדול ויודע מה שעושה, ואני הקטן לא מבין ולא רוצה להבין, וזה שאני חי וזוכה לקיים מצוות וללמוד תורה, שווה מליונים, ואין לי דרישות ותביעות כלל ועיקר (ועיין קידושין פ' חיים שנתנו לר' ובפס"ו). ורבינו הגדול הרב אליעזר מנחם מן שך זצ"ל, מפרש כן (בהקדמה לכ"ז ע"ג) שבאמת היסוד של אמונה זה להגיע לידעית ה' יתברך. ומפורש בתורה "וידעתה היום" (והמקור ל' טו). אלא שאם כן מדוע זה נקרא אמונה ולא ידיעה? מפני שעצם זה שיש בעיות וקשיים של חיי יום יום שעוברים עלינו, ואדם מאמין שהכל מהשמים, ולא מבין, ויודע שה' יתברך גדול, אין סוף ברוך הוא. ולא רוצה להבין, וממשיך בשמחה לעבודת ה' יתברך תמיד, זה שלם ות באמונה. ועליו נאמר בספר חובות הלבבות (שער הפרישות פרק ז) "החסיד צהלתו בפניו ואכלו גליב ו" עיין שם. ומכאן גם ראייה שמותר להצטער כי זה כואב, יש בעיות והגוף סובל, בבחינת עין במר בוכה ולב שמת, הנאמר על אברהם אבינו עליו השלום בעקידה. והעיקר שהוא ממשיך להיות עובד ה' יתברך ולומד בהתמדה ומקדש שם שמים, זה שלמות באמונה. ומה שמפורסם בשם רבינו זיע"א אין שום יאוש בעולם כלל (ועיין לקונו מוסרי"ן ח"ב אות ע"ח) "ואפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה, גם שם נמצא ה' יתברך" (ת"א ט"ו ע"ג). העומק בזה, אם זוכה להשתחו באמונה ודרגות גבוהות בעבודת ה' יתברך והתמדה בתורה, אז באמת כל הצרות שבעולם, לא יפריעו לו ולא יגיע לידי יאוש כלל, כי הוא קשור בתורה ובאמונה חזק. וגם כשהבעיות והקשים של יום יום עדיין קיימים, הוא לא מיואש ולא בדכאון ולא כלום, כי מרגיש את ה' יתברך גם בהסתרה שבהסתרה, ומקבל כח לחיות בשמחה, הבן. והוא בבחינת "כל העוסק בתורה, יסורין בדילין ממנו" (בבב"א ט"ז). כלומר הם קיימים, ובכל זאת מצליח להסתדר.

רבינו הרמב"ם זיע"א מעיד על עצמו ואומר, מאד חשוב ויקר בעיני ללמוד עיקרי הדת והאמונה יותר מלימודים אחרים (ועיין פ"א ט"ז סוף ב"ב"א). ורבינו הרמב"ם זיע"א מעיד ואומר, מי שזכה לאמונה ויודע שאין אדם נוגע במוכן לחבירו, לא יהיה לו קנאה כלל, ויתרבה השלום והטוב והשמחה בחלקו (ועיין מסילת יצרים פרק י"א). ועוד מוסיף רבינו יונה (שעניי תשובה ט"ז אות ל"ג) שבעל אמונה צריך שלא לפחד משום בריה בעולם, עיין שם. ואדונינו המלך דוד מעיד על עצמו שזכה לשבח את ה' יתברך יותר מיתרו (ועיין פס"י בבב"א מ"א ח"א פרק כ"ט), ומכאן על מעלת שלמות באמונה שמגיעים למעלות רבות ונשגבות בסייעתא דשמיא, ממש מאה אחוז אין עוד מלבדו. והלואי שזוכה לכך. שבת שלום.

לאחר מכת בכורות עלו והתחזקו עוד באמונה ובהשגחה, והסכימו לצאת מיד בלי חששות כלל ועיקר. וכן כשהגיעו לים, נחשון קפץ למים (ועיין סוטה ט"ז). כי היה לו שלמות באמונה. וכולם חששו ופחדו, ואילו נחשון רואה בלי עיניים, לא רואה לא ים ולא מים. וכל מה שרואים בעיניים, מחליש את השלם ות של האמונה. - במכת בכורות היו כולם בעלי אמונה מעשית ומוחשית באמונה שלמה, ולא פחדו לקנות כבש ולשחוט ולצלות ולצבוע את המשקוף בדם, ולא פחדו מפרעה. כי בעיניים רואים באמת את פרעה מלך מצרים, אבל באמונה השלמה רואים את פרעה הרשע הולך למות, ממש ככה, וזה העבודה בשלמות האמונה.

ויש דוגמאות של חז"ל הקדושים, כגון "אין אדם נוגע במוכן לחבירו" (ועיין יומא ל"ה), זה שלמות באמונה. - "הכל בידי שמים" בלבד (בבב"א ט"ז), זה שלם ות באמונה. - בת פלוני לפלוני (בבב"א ט"ז), זה שלם ות באמונה ושלמות בשלום בית. - "הן וְכבוד יתן ה'" (תהלים פ"ד י"ט) זה שלמות באמונה. ולא כולם מבינים כן, אלא מחפשים כבוד ופרסום ועושים ריב ומחלוקות, רחמנא ליצלן. ולכן מפרש רבינו אור החיים הקדוש, על הפסוק "מה תצַעק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַעֲנוּ" (בבב"א ט"ז טו) שלפעמים צריך להראות ולפרסם את האמונה בשלמות באופן מעשי. לקפוץ למים ולראות בלי עיניים, ואז אין דינים ואין קטרוגים, יש חסדים, ויש ישועות מקיפות תמיד. וזכה לעשות כן נחשון בן עמינדב.

הטעם שיתרו זכה לפרשה על שמו

ומכאן למעלת יתרו חותן משה, אשר חז"ל הקדושים (בבב"א ט"ז) לומדים ממנו שמברכים את ה' יתברך על הניסים, כמו שאמר יתרו "בָּרוּךְ ה' אֱשֶׁר הֲצִיל אֶתְּכֶם" וכו' (י"ט ט). והמהרש"א מוסיף שהמלים של יתרו, זה כמו שאמר מלך העולם, עיין שם. וכמו שאומרים בתפילה "אלוקי אברהם" וזה כמו מלכות (ועיין בבב"א ט"ז) והוסיף יתרו ואמר "עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים כִּי בְּדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיכֶם" (י"ט ט"ז). כלומר כוחו הגדול של ה' יתברך, חזק מאד מכל הכוחות שבעולם. וכל מעשיו מדויקים בשלם ות אמת לאמיתיה. ומהפסוק שאמר יתרו "וְהוֹדַעְתָּ לָּהֶם אֶת הַדָּבָר יִלְכוּ בָּהּ וְאֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ" (י"ט ט"ז). חז"ל דורשים (ב"מ ט"ז) שהכוונה, גמילות חסדים וביקור חולים וקבורת המת, ולפנים משורת הדין. כל זה משמעות הדברים שאומר יתרו למשה רבינו. ומשמע (במגילת א"ס) שבאמת יתרו התכוון להנהיג קדושות אלו, וזה באמת דרגות גבוהות באמונה. ועוד שיתרו היה בבחינת בעל תשובה, שהרי עזב את כל העבודה זרה שהיה בעולם. ומקום שעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יחילים לעמוד (ועיין בבב"א ט"ז). ואם כן באמת היה מגיע ליתרו הזכות, שתהיה פרשה על שמו כאשר יש הנהגות כאלו של שלמות באמונה. ויש להתפלל על כך כשאומר בתפילה "חכמה בינה ודעת", דעת זה אמונה (ועיין מ"ד ש"ס פ"א ע"ג א"ו).

בפרשת השבוע פרשת יתרו, שזכה והפרשה על שמו. מסופר שיתרו היה כומר לעבודה זרה, וחזר בתשובה והאמין בשלמות בה' יתברך. ובפרשת שמות נקרא "פְּהֵן מִדִּין" (ג' ט"ז), ופירש ועזב את כל העבודה זרה של מדין, והגויים עזבוהו וזלזלו בו, וזכה שמשו רבינו נשא את ביתו. ובפרשת השבוע נוסף בזכותו, שמשו רבינו יצא לקבל פניו, ואתו אהרן והזקנים וכל ישראל, וזכה לקבל כבוד גדול שהיה לו לַצַּחַח.

והשאלה היא כיצד זכה שתיקרא פרשה על שמו, פרשת יתרו. נכון שחזר בתשובה והאמין בה' יתברך. ובפרט לאחר שזכה לחתן במשה רבינו, ושמע מפי קדשו מכלי ראשון את כל הניסים כמו שכתוב בפרשה "וַיִּסְפָּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ וְכוּ' וַיַּצֵּל ה'" (י"ט ט"ז). ובודאי התקדם עוד בהשגות באמונה ועוד שהגויים גם מצויים וחייבים להאמין במציאות ה' יחוד ה', וזוכים בזה גם לעולם הבא (ועיין רמב"ם הלכות מלכים), אך צריך להבין מה המיוחד ביתרו שזכה לכך, הרי גם עם ישראל נקראים מאמינים בני מאמינים (שבת ט"ז). והפסוק אומר "וַיֵּאמֶן הָעָם" (שמות ט"ז).

שלמות באמונה

עומק האמונה, שלמות באמונה, זה דבר גדול מאד. וזה עבודה תמידית של כל אחד ואחד תמיד, לכל שנות החיים שלנו. נכון שהיסוד הראשון באמונה הוא, יש בורא לעולם, וזה חובה קדושה על כל בני האדם בעולם להאמין יש בורא לעולם, אבל ביציאת מצרים, עלינו דרגה נוספת באמונה, דהיינו אמונה בהשגחה פרטית, דהיינו להאמין ולהרגיש ולחיות כל רגע ורגע, שכל מה שקורה בחיים, זה מה ששנועש על ידי בני אדם, זה השמים, גם מה שאנשים עשו וציערו והיוקו לך, זה מהשמים. הנעלבין והנרדפין והניזוקין והמקוללים, הכל מה' יתברך. וזה עבודת ה' של שלמות באמונה, וזה קשה מאד, כי גם מה שנראה שזה נעשה בקול רעש גדול, גם זה מהשמים. ומה שרואים בעיניים, זה לא אמת. אמונה בהשגחה פרטית זה, לראות בלי עיניים לשמוע בלי אוזניים ולדבר בלי לשון. (ועיין חוה"ל פ"ג שער השבן הגפס) ויש בזה כבוד שמים גדול מאד, להרגיש שהכל מה' יתברך תמיד, בבחינת שהכל נהיה בדברו.

ורואים את כל זה יום יום שעה שעה. רואים אנשים כועסים, שאם הם היו מאמינים באמת, לא היו כועסים. כמו מצוות לא תעשה של "לא תקם וְלֹא תטר" (ויקרא י"ג י"ח), בגלל שצריך להאמין שהכל בהשגחה מהשמים (ועיין ספר החינוך מל"ח רנ"א). וכן קנאה באחרים או מחפש כבוד, או נפגע ועושה ברוגז, כל זה לא יהיה אצל בעל אמונה בהשגחה פרטית, וזה שלמות באמונה.

דוגמאות לשלמות באמונה

ויש דוגמאות מעשיות לכך. בארץ מצרים כתוב "וַיֵּאמֶן הָעָם", וזה היה עוד לפני עשר המכות. אבל ברור שלא היו מוכנים לצאת ממצרים למדבר, כי עדיין חסר בשלמות ולא יעזבו את מקומם. אבל

והחמור עוד יותר, האם בידי "יצורים מסוכנים" כאלו אנו מפקידים את חינוך ילדינו, כמו שנאמר בתשובה השניה? והאם עליהן ניתן לומר שהן מזדרזות במצוות כמו בתשובה הראשונה? והלא מדובר כאן ביצור כלאיים מוזר שיכול להזדרז במצוות ומאידך במחי יד לבטל את האחרים מאותן מצוות בדיוק אך ורק בגלל פגיעה בכבודו האישי. מה באמת קורה פה?

והתשובה על כך מורי ורבותי שותפי שיחתנו, מדהימה, מפעימה, מלמדת, מעצימה ומפקחת את ציבור הנשים והגברים כאחד, והיא כדלהלן:

בכדי להוביל את העולם לשלימות בריאתו, היה צריך בורא העולם מישהו שיפתח אותו, מישהו שידבר על רוחניות כאילו היא ממשית, ויחדיר בילדים את העתיד כאילו הוא כבר כאן, ולשם כך הוא ברא את האשה.

האשה היא יצירת פאר במובן הרוחני, ולא פחות מכך במובן הגשמי המחנך.

גבר לא יכול להתלהב ממצווה כפי שתעשה זאת אשה בעלת אותה רמה רוחנית בדיוק.

ובאותה מידה גבר לא יוכל להחדיר בזאטוט מושגים בסיסיים, כמו זהירות, אהבה, מילים ראשונות וכל מה שיניק צריך בכדי להתפתח, כמו אשה בעלת קשר דם הקרויה "אמא".

כי אבא לעולם לא ידבר עם בנו התינוק ש"יודע רק לבכות", בעוד האמא תשוחח עם בנה עוד בטרם נולד...

לאשה יש כח להכפיל בדעתה כל דבר בעשרות ואפילו במאות פעמים, כך שבזריזות לקיום המצווה היא תעמוד תמיד ראשונה. וכך גם בנה - למרות מגבלות שכלו - יבין את הנאמר על ידה באותו אחוז בודד ומספק שיקלוט מדבריה המוכפלים, כי אחוז מדבריה הוא כמעט מאה אחוז מהמציאות.

אך אותו "לוח הכפל" עובד גם כאשר האשה נפגעת או כאשר היא חשה קצת יותר בודדה ועזובה מתמיד.

כל איחור, כל מילה כמעט פוגעת וכל חסרון קטנטן בתקשורת חיובים רציפה, מוביל לתחושה של ניתוק, ניכור ואסון. ואז מתגלים - ובצדק - תגובות לא הגיוניות מאותה נסיכה מלפני דקותיים.

שיעורי הבית לנשים הם: לקחת בפרופורציה את מה שמכעיס או מעציב, כי לא תמיד מדובר באותו היקף של כאב שהלב משדר.

ומאידך, לציבור הגברים. הכח העיקרי הגורם לאשה להישאר בעליונותה הרוחנית, ובכשרונה הגדול בחינוך הילדים, הוא היחס החיובי אותו היא מקבלת, וההרגשה הטובה בה היא חשה. מה שמלמדנו שהמפתח לכך נתון בעיקר בידי בעלה!

בעל שידע לפאר ולרומם את אשתו, בעל שישכיל להקדים אותה בידיעה בכל דבר שבקדושה, בעל שבחכמתו ישמור על אורה הגדול מאיר ובוהק, בעל כזה יזכה לאשת חיל ללא עליות וירידות וללא הפתעות מיותרות.

הקדוש ברוך הוא לא התעלם מציבור הנשים במעמד הר סיני, הוא לא השאיר אותן מאחור, ולא ביקש מהן להשתנות. אלא נתן להן את הבחירה "להחליט" על הרצון הגדול בקבלת התורה, למרות שידע שלא יסכימו אלמלא התבשרו על כך ראשונות.

כי דרך חיים שתובנתה במיוחד לקיום העולם והיהדות - לא משנים. חיים על פיה, מנתבים בדרכה וסוללים איתה יחד את "שירת החיים".

יזכה ה' יתברך את ציבור הנשים להבין את כחן הגדול, ואת ציבור הגברים לדעת ולהשתתף בכח עצום זה, וירבו אהבה ואחוה שלום ורעות.

וברוכים תהיו!

שלום וברכה מורי ורבותי!

ולבקשותיכם ודרישותיכם, היום נשוחח עם הנשואים שבינינו, עם אלו שבדרך, ועם אלו שבדרך חזור...

אז כך, דורות על גבי דורות מנסים ללמוד את סודה ומהותה של האשה.

צוותים שלמים של גברים יצאו לחקור את הנושא המורכב הזה, ובדרך כלל שלא בהצלחה גדולה.

עוד משלמה המלך שאמר (קהלת א, כח) **"וְאִשָּׁה בְּכָל אֵלֶּה לֹא מְצָאִי"**, עבור דרך הפסוק (ס, ט) **"וּמוֹצָא אֲנִי מִרַמְמוֹת אֵת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא מְצוּדִים וְחָרְמִים"**, וכלה בכתוב (משלי יח, כב) **"מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב"** ובכתוב (ס, לא) **"אִשָּׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה"**.

מה מורכב כל כך במהותה של האשה? מה לא ברור בהתנהלות שלה ומולה? מה הופך את היחסים עימה למורכבים ומלאי חרדות חששות עליות ומורדות לכאורה?

האשה במהותה מצליחה להיות עדינת נפש רכה וענוגה מחד, אולם ברגע של משבר כעס או סתם התפרצות הופכת להיות אובססיבית, קנאית, משפילה ורומסת.

גם בין הגברים יש רכים וענוגים ויש רעים ומושחתים, רק ששם זה לא משתנה בדרך כלל בצורה קוטבית כל כך.

ההוא שמוגדר במהלך כל השנה כרע ומושחת, יבוא במקסימום ביום כיפור לבית הכנסת ויחייך לגבאי את אותו חיוך מצמית בו הוא משתמש בפגישתו עם קולגה או שותף לפשע, וללא יותר מדאי שינויים...

הגבר הרך והענוג, במקרה הגרוע ביותר יגביה את קולו ויבקש שלא לפטפט לידו בשעה בה הוא מרוכז בעבודה או גם את שינת הצהריים שלו, וגם הוא יעשה זאת ללא שינויים מורגשים...

אך לעומתם, האשה עדינת הנפש ואצילת הרוח הרכה והענוגה של היום, יכולה להיות הקשוחה, הקשה, המקטרת, ואפילו הרעה והאכזרית של מחר.

וציבור הגברים עומד המום מול פלאי הטבע, ועוד בטרם מתאושש הוא שב ומקבל את אותה רעיה ענוגה ועדינה, ובשיחת נפש היא מסבירה לו בפשטות עד כמה "הוא" אשם בשינויים הקיצוניים הללו... מה קורה כאן באמת?

אז כך, בפרשתנו מתגלה אחד מסודות היקום על ידי ה' יתברך ושליחיו הנאמנים חכמי ישראל, והוא מסתתר בפסוק הבא: (שמות יט, א) **"וּמִשָּׁה עֲלָה אֶל הָאֱלֹקִים, וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר לֵאמֹר, כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִעֲקֹב וְתֹגֵיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל"**.

והמדרש (שמות רבה פסוק כ"ח א"ו ב') מבאר ש"בית יעקב" אלו הנשים ו"בני ישראל" אלו הגברים. ועל כך מתעניין המדרש בדבר הקדמת ציבור הנשים לציבור הגברים, ועונה את שלושת התשובות הבאות:

תשובה ראשונה: למה לנשים תחלה? שהן מזדרזות במצוות.

תשובה שניה: כדי שיהיו מנהיגות את בניהן לתורה.

ותשובה שלישית: אמר הקדוש ברוך הוא, כשבראתי את העולם לא ציוותי אלא לאדם הראשון ואחר כך נצטוית חוה ועברה וקלקלה את העולם. עכשיו אם איני קורא לנשים תחלה הן מבטלות את התורה.

וכל גבר אשר לו אמא, אשה, אחות או בת, היה אמור להסמיק עד תנוכי אזניו מבושה למענו...

וכי כך ניתן לומר על ציבור הנשים האיכותי שלנו? האם בקלות כזו הן יבטלו את התורה? האם הן שוחרות כבוד כל כך עד שבגלל פגיעה אישית על אשר התבשרו בבשורה הזו במהדורא השניה ולא בראשונה כבר ילחמו את מלחמת חייהן? מה קורה פה?

שאלה יפה

ש"ת ממורנו הרב שליט"א

תשובה: כיום שאין חלב אתון כלל, אבקת חלב נוכרי היא ספק דבנן, והחזון איש והאגרות משה מתירים, ובפרט כיום שזה לא חלב ממש, אלא אבקת חלב, שמותר מדינא לכתחילה. והמהדרין הרי זה משובח

(ועיי' כס"ח י"ד סי' קטו ס"ק טו.)

וכשהיה רבינו מרן הראשון לציון שליט"א במקסיקו, הוא פסק להם להקל לכתחילה באבקת חלב נכרי. והעיקר התמדה בתורה ובעבודת ה'.

ולפני כמה שנים, כשהייתי בחוץ לארץ במדינת אטלנטה, והיינו אורחים בביתו של רב הקהילה, ראינו שכולם שם שותים חלב עכו"ם ממש. ואמר לי אז רב הקהילה שהם נוהגים להקל בזה לכתחילה. ומאידך, כתוב בתורה (דברים ו, יח): "ועשית הישר והטוב", שהיא מצוה דאורייתא. וכן כתוב (ויקרא כב, א): "ולא תנו איש את עמיתו וגו'", שגם היא מצוה דאורייתא. וכן הכוונה בתפלה, הכבוד ראש, הוריות והזהירות בעבודת ה', כל פרט במצוות שבין אדם לחבירו, קדושה וצניעות, ביטול תורה, שלום בית, הם וכיוצא בהם, כל אלו מצוות דאורייתא ממש שיש להרהר בהם, הרבה יותר מאשר באבקת חלב נכרי, והבן.

בסיכום - מותר לכתחילה, והמהדרין הרי זה משובח.

מנהג הנשים ללכת לבית ההורים אחר הלידה

שאלה: ישנו מנהג של חלק מהנשים, שלאחר הלידה האשה הולכת לבית אמה למשך כמה שבועות או לפעמים למשך חודש ויותר. ושאלתי היא, האם מנהג זה הוא נכון על פי דעת התורה או לא?

תשובה: לעתים זו ממש מצוה לאפשר לילדת לשהות אצל אמה אחר הלידה, וזה נותן לה כח כאשר האמא מפנקת אותה, עוזרת לה ותומכת בה. וכידוע, שילדת איבריה מתפרקין עשרים וארבעה חודש (עי' נדה טו, א) ולעזור לה זה חסד גדול ומצוין. והבעל לא יקפיד על כך, שהרי בין כך זהו זמן של הרחוקה.

וכמוכן, שאם אין פרטיות לכולם, יכול הבעל להשאיר בבית עם חלק מהילדים כפי שיסוכם ביניהם, ובכך מרויח ששומר על הצניעות, ואינו מסתבך עם הגיסות והבנות וכו'.

ויעזור הבעל בבית, בכך שיעשה כניסוח, קניות וכדומה, כפי הצורך. ועל ידי כך האשה חוזרת לביתה עם כוחות מחודשים, בעזרת ה' יתברך. והבעל צריך לשמוח כאשר אשתו מתחזקת בנפש אצל הוריה, ודבר זה מונע ממנה להכנס לדכאונו, ולכל מיני בעיות במצב הרוח, רחמנא ליצלן.

ובכל יום יבוא הבעל לבית הורי אשתו עם הפתעה, יום אחד עם פרחים, ויום אחד עם ממתקים, ויום אחד עם תבשיל מיוחד ממסעדה שאשתו נהנית, וכיוצא בזה. וכן לסייע לה כפי הצורך. וזה בעל בן תורה אמיתי, והבן!

ויש לדעת, שתמיד אחרי לידה צריך הבעל להשקיע יותר בלימוד, במוסר, ובפרט בדין "קדושים תהיו", והזמן יעשה את שלו, לחיים טובים.

לימוד נגינה לנערה

שאלה: נערה חרדית בת ארבע עשרה, מעוניינת ללמוד נגינה על גיטרה, מתוך ספר באופן עצמאי, האם הדבר מותר?

תשובה: אם זה ספר תורני באמת, בלי פריצות וכלי השקפות פסולות, הרי זה מצוין. וללמוד בבית זה גם כן מצוין, וזה מעסיק יפה את הנערה, לחיים טובים.

אמירת קרבנות קודם ברכות התורה

שאלה: בהשכמת הבוקר, יש לפעמים טירדות רבות, ואין ישוב הדעת בגלל הסיוע בבית, בטיפול בילדים, ואני מעדיף להתחיל קרבנות, ופרשת העקידה לפני ברכות התורה, ואחר כך לומר ברכות השחר וברכות התורה בכוונה גדולה, מה הדין.

תשובה: אשריך שאתה מתאמץ לכוון היטב באמירת הברכות, וממתין שיהיה לך ישוב הדעת גדול, וזה מצוין, ומדינא מותר לומר פסוקים ותפילות ותחנונים קודם ברכות התורה, נכון שעדיף ליהרהר ולומר קודם ברכות השחר וברכות התורה, כמבואר בשלחן ערוך (סי' טו), אבל לשון השלחן ערוך ונכון לחוש, משמע שזה חומרא ולא מדינא (ועיי' יבי"א ח"ד סימן ז ס"ק טו), ומאחר שעושה כן כדי לכוון ולהיות עובד ה', אז פשוט שמותר לך לקרוא קרבנות ותפילות שלפני "ברוך שאמר", וזה מצוין, נכון שרבינו הגדול מרן זיע"א מחמיר בזה לומר ברכות התורה לפני אמירת הסליחות (ועיי' חו"ע ימים נוראים ק"ו א), בנידון דידן שהכוונה זה העיקר בעבודת ה', עדיף שיברך אחר כך ברכות השחר וברכות התורה בכוונה גדולה, וזה מצוין, ואחר כוונת הלב, הן הן הדברים (ובכ"מ טו.)

הילד רץ ומחזיק הכיפה בידו

שאלה: בני הקטן, אוהב לרוץ ומשתולל, ומחזיק את הכיפה בידו שלא יעוף מראשו, מה עושים.

תשובה: זה בעיה של הרבה ילדים קטנים, שלא מבינים חומרת הענין, ובגמרא (שבת קטו) סגולה לילד שלא יגנוב ולא יעשה בעיות לכסות את ראשו תמיד מגיל קטן, עיין שם. כדאי לחזק את הילד במוסר וסיפורי צדיקים כמעלת כיסוי הראש, ולהוסיף שבכל פסיעה עם כיפה מקיים מצוה ונברא מלאך ששומר עליו (ועיי' פלא יועץ ערך הלכ"ס), וכשאין ברירה, רצוי לקשר הכיפה לראשו עם גומי מהצדדים, כך שיצר הרע יעוף ממנו, והכיפה לא תעוף לעולם.

לשמור על העיקר ולהוסיף בחסידות

שאלה: מה הדין לדלג על אמירת מזמור "ברכי נפשי" שלפני ערבית בליל ראש חודש, כדי לשמוע דברי תורה וחזיון רוחני לשומעים, ומיד לאחר מכן יתפללו תפלת ערבית? וכן לוותר על אמירת "שיר השירים" שלפני תפלת ערבית בליל שבת קודש, ובמקום זה לשמוע ולהתחזק בדברי תורה, ובפרט כאשר יש צעירים רבים המתחזקים לשם שמים?

תשובה: כידוע, תלמוד תורה כנגד כולם (פלאי סי' פ"א מ"א), ורבינו החיד"א מלמד אותנו שיש לשמור על העיקר ולהוסיף בחסידות, ולא לזלזל בעיקר ולקיים התוספת (והובא בחו"ע ימים נוראים ע"א י"א).

ובפרט בשיר השירים, שאפשר לאומרו לפני תפלת מנחה (עי' נתיב צ"ט פ' לך כך סע"ג, ובכ"מ סי' רס"ב ס"ק ל"ג), וכן לגבי מזמורים שקוראים לפני ערבית במוצאי שבת קודש שאינם חובה, וזאת כדי למנוע מהצבור להכשל בדיבורים בבית הכנסת (ועיי' יבי"א ח"ד א"ח סי' לו), וכן לגבי אמירת "ברכי נפשי", ובפרט כשלא כולם קוראים, אלא חולמים ומחכים לערבית, ולדברי תורה שזיכנו לשמוע אש להבת שלהבת, הרי זה שווה מיליונים. וכמוכן, שיש לעשות כן בהשכמת הגבאים והחכם, ובכך למנוע מחלוקת וחילול ה'. ובשבועון "תור הזהב" שבעיתון "הדר"ך, פורסם בגיליון לפרשת שופטים מכתב של מרן רבינו זיע"א, שמותר מהטעם הנ"ל לוותר על אמירת הפרק "ברכי נפשי" שלפני תפלת ערבית בראש חודש, ע"ש.

אבקת חלב נכרי לבן תורה

שאלה: האם אכילת אבקת חלב נכרי לבן תורה היא לכתחלה או בדיעבד?

סגולות מהר סיני לפרנסה

שאלה: שמעתי על הסגולה לקרוא פרשת המן לקראת פרשת בשלח, כסגולה לפרנסה טובה, ושכחתי לקרוא, ויש לי צער גדול על כך.

תשובה: אני בענייני לא מבין בסגולות, וגם לא מתלהב מסגולות, כי לא תמיד זה מועיל, וגם לא תמיד המקור לסגולה נכון ואמיתי. וזכרתי פעם על קמיע מסוים עם תאריך, שאמרו שזה כתב יד של הבעל שם טוב הקדוש, והתאריך יוצא ממש יום שבת קודש, והנסתרות לה' אלו קינו.

למעשה, יש מצוה להיות בצער על עבירות שעשינו, ובפרט על חסרון בעבודת ה', על ביטול תורה, שיש על זה תביעה גדולה בשמים, מי שמתלהב מסגולות ולא מתלהב מתרי"ג מצוות, אז יתכן שיש כאן חילול השם.

לא חסר סגולות לפרנסה, - לכוון היטב בפסוק "פֹתַח אֶת יָדְךָ" שב"אשרי", ולא העיקר לפתח את הידיים, אלא לפתוח את השכל ולכוון (מסעי' סימן נ"א ס"ק טו.)

א. ליטול ידיים לסעודה בשפע, ולכוון את כל הכוונות בנטילה והברכה, זה סגולה לפרנסה (ועיי' ש"ת כ"ב).

ב. ברכת המזון בכוונה ממש, ככתפילת העמידה (מסעי' סימן קפ"ב ס"ק ז) ופרנסתו מצויה לו בכבוד כל ימי חייו, כך מקובל אני מרבותי (ספר החינוך מ"ע ח"ג).

- כל המכבד את השבת זוכה לעושר גדול (ש"ת קט"ו) ומסתברא, שזה כבוד גדול לשבת, לא פחות מסעודה של חתונה וכיוצא בזה, כך לכבד שבת קודש בשמחה, והעושר בדרך.

ג. "עֲשֵׂר תַעֲשֶׂר" (דברים י"ז, כ"ב), עשר בשביל שתתעשר (הגני"ט טו), ויש מקפידים על חומש, אשריהם ישראל.

ד. כל המכבד את אשתו במלבושים נאים ותכשיטי כסף וזהב יקרים, זוכה לעושר גדול (ב"מ נ"ג).

כל אלה מקורות תורניים, שקיבל משה רבינו מהר סיני, ומסתמא יש עוד סגולות אמיתיות שאינני יודע, ואנשים אוהבים פרשת המן, כי זה קריאה בעלמא, ויתכן שתעשה לה הכנסה קלה (ועיי' מסעי' כסיון א ס"ק י"ג), והכל קצוב ראש השנה עד ראש השנה (ב"מ טו).

עמידת באמירת "ה' מלך"

שאלה: אני עדיין בקורבנות בתפילת שחרית, והחזון הגיע לפני "ה' מלך" וכו', האם מותר לי להמשיך ולשבת ולקרוא קרבנות, כאשר כולם עומדים באמירת "ה' מלך"?

תשובה: מדינא מותר, כי אין חובה לעמוד בשבח של "ה' מלך" וכו', אבל למעשה אין לנהוג כן, ויעמוד כמו כולם, מכמה טעמים, (א) לא ישב בין העומדים, וכן להיפך, לא יעמוד בין היושבים, (ב). כאשר כולם מקבלים עול מלכות שמים, צריך להיות כמו כולם. (ועיי' מסעי' סימן ס"ה ס"ק טו, והל"ע ח"א ק"ף ע"ג), ויש לכוון, אני קם ועומד לכבוד ה', ולא יקום הרבה לפני כן, כדי שיהיה ניכר כבוד שמים, כאשר קם לכבוד השבח של "ה' מלך".

לקפל טלית באמצע קדיש

שאלה: האם מותר לקפל טלית בזמן אמירת קדיש על ישראל שבסוף התפילה.

תשובה: קדיש, מעלתו גדולה מאד, ויש לכוון היטב באמירתו ובענייניו, וגם העונה קדיש, לא יקפל טלית בזמן אמירת אמן, יהא שמה רבה וכו', (ועיי' בספר "שאלה יפה" ח"א סימן קטו), ועל אחת כמה וכמה שהאומר קדיש, צריך ליהרהר לכוון כל מלה ומלה.